

แนวทางการจัดการท่องเที่ยววิถีชุมชนไทยอู๋ ตำบลดงเย็น อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์

Guidelines on Tourism Management To Develop Creative Economy for Tai Nyaw in Dong Yen Sub-district, Mueang District, Mukdahan province

Received: March 20, 2019

Revised: December 9, 2019

Accepted: December 17, 2019

อิสรา ทองทิพย์ (Isra Thongthip)^{*}

ศาสตรา เหล่าอรระคะ (Sastra Laoakka)^{**}

มนตรี ศรีราชเลา (Montri Srirajlao)^{***}

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาประวัติความเป็นมาของการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีชุมชนไทยอู๋ ตำบลดงเย็น อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร 2. ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการท่องเที่ยววิถีชุมชนไทยอู๋ ตำบลดงเย็น อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร 3. นำเสนอแนวทางการจัดการท่องเที่ยววิถีชุมชนไทยอู๋ ตำบลดงเย็น อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง จำนวน 50 คน ผู้วิจัยใช้วิธีเก็บข้อมูลภาคสนาม เครื่องมือที่ใช้วิจัย คือ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ และแบบสนทนากลุ่ม โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของชุมชน วิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายของการวิจัย และนำเสนอผลการวิจัยโดยใช้วิธีการพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า 1) ในอดีตภาครัฐได้จัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยดำเนินการจัดทำแผนอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ และศิลปวัฒนธรรม เพื่อเป็นประตูเชื่อมโยงกลุ่มประเทศอินโดจีน โดยมีหนองคาย มุกดาหาร นครพนม เป็นประตูการค้าชายแดนของภาคตะวันออกเฉียงเหนือกำหนดแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจชายแดน และเมืองชายแดน พัฒนาระบบคมนาคมขนส่ง เพิ่มขีดความสามารถของบุคลากรด้านการท่องเที่ยวเพื่อสนับสนุนการพัฒนาการค้าการลงทุน และการท่องเที่ยว ส่วนการส่งเสริมการท่องเที่ยวกลุ่มไทยอู๋ ในตำบลดงเย็น อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหารในปัจจุบันนั้นทางสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดมุกดาหาร

^{*} นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต คณะวัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Doctor of Philosophy Program Students, Faculty of Cultural Science, Mahasarakham University.,

E- mail: numisara@hotmail.co.th, 0897122075

^{**} ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจำคณะวัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Assistant Professor, Faculty of Cultural Science, Mahasarakham University., E- mail: Sastra.l@msu.ac.th, hugna.studio@gmail.com, 043 - 711350

^{***} อาจารย์ ดร. ประจำคณะวัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Lecturer, Faculty of Cultural Science, Mahasarakham University., E- mail : Montri.s @msu.ac.th,

083 - 34088430, 087 - 4916684

ได้ส่งเสริมการท่องเที่ยวและจัดการพัฒนาในทุกพื้นที่ ในทุกชนเผ่า โดยสนับสนุนงานเทศกาลต่าง ๆ และเปิดโอกาสให้คนในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมส่งเสริมการท่องเที่ยวในกลุ่มไทญ้อของตน 2) ปัจจุบันการจัดการท่องเที่ยววิถีชุมชนไทญ้อในตำบลดงเย็นนั้นทางเทศบาลตำบลดงเย็นมุ่งเน้นการรื้อฟื้น อนุรักษ์ พื้นฟู ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีของกลุ่มไทญ้อ ใช้งานคุณหลานสู่ขวัญข้าวชาวเผ่าฮ้อ – ภูไท ลาวอีสาน เป็นสื่อกลางด้านการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีของตน สำหรับสภาพปัญหาในปัจจุบันที่พบนั้นเกิดจากการได้รับงบประมาณสนับสนุนการจัดการท่องเที่ยวที่ไม่เพียงพอ การเดินทางท่องเที่ยวภายในตำบลดงเย็นไม่ค่อยสะดวก ไม่มีป้ายบอกทางที่ชัดเจนขาดการโฆษณาประชาสัมพันธ์งานเทศกาล ประเพณี และสถานที่ท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง 3) เทศบาลตำบลดงเย็นควรเร่งจัดการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นให้เกิดผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม สำหรับแนวทางการจัดการท่องเที่ยววิถีชุมชนไทญ้อเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์นั้น ในพื้นที่วิจัยมีต้นทุนด้านทรัพยากรธรรมชาติ มีศิลปวัฒนธรรม ประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ สามารถนำมาใช้จัดการท่องเที่ยววิถีชุมชนไทญ้อ เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ได้ใน 3 รูปแบบ คือ รูปแบบการท่องเที่ยวตามแหล่งธรรมชาติ รูปแบบการท่องเที่ยวตามแหล่งวัฒนธรรม และรูปแบบการท่องเที่ยวตามความสนใจพิเศษ

คำสำคัญ : แนวทางการจัดการท่องเที่ยว / วิถีชุมชนไทญ้อ / เศรษฐกิจสร้างสรรค์

Abstract

This research was a qualitative research. The study aimed: 1) to study the history of promotion tourism in the Tai Nyaw community, Dong Yen Sub-district, Mueang District, Mukdahan province, 2) to study the current state and problems of the community-based tourism management of Tai Nyaw in Dong Yen Sub-district, Mueang District, Mukdahan province, 3) to propose the guidelines for the community-based tourism management of Tai Nyaw in Dong Yen Sub-district, Mueang District, Mukdahan province for the development of creative economy by selecting 50 samples using a purposive sampling. The researcher collected data in the fieldwork. The research instruments used in the study included an observation form, a non-participant, an interview and a group discussion in accordance with the principle of community participation. The data was analyzed according to the purpose of the research and presented the research findings using the descriptive analysis method.

The research found that: 1) In the past, the government sector had created a National Economic and Social Development plan for the development and promotion of tourism in the Northeast by conducting a conservation plan and restoring natural resources for tourism, history and arts and culture to become the gateway and connect the Indochina countries including Nong Khai, Mukdahan, and Nakhon Phanom as the border trade gateway of the Northeast. The government had established a border economic zone development plan,

border cities, and transportation system development in order to increase the capabilities of tourism personnel. This was to support the development of trading, investment and tourism. The tourism promotion of the Tai Nyaw group in Dong Yen Sub-district, Mueang District, Mukdahan province, at present the Tourism and Sports Office in Mukdahan province had promoted tourism and managed the development in all areas for every tribe by supporting various festivals and giving opportunities for people in the community to participate in promoting tourism in their own groups. 2) At present, the community-based tourism management of Tai Nyaw in Dong Yen Sub-district was Dong Yen Sub-district Municipality office focused on reviving, conserving and restoring the arts and culture and tradition of the Tai Nyaw cluster by setting Boon Koon Lan traditional rite of Nyaw-Phu Tai Lao-Isan as a medium festival to inherit their culture and traditions. The current state and problems found that the cause of insufficient budget to support tourism management, inconvenient of traveling within Dong Yen Sub-district, unclear signs, lack of advertising, public relations of festivals, traditions and tourist attractions going on continuously. 3) Dong Yen Sub-district Municipality office must take action their management urgently to solve the problems occurred that would result in a concrete success. According to the guidelines for the community-based tourism management of Tai Nyaw for the development of creative economy, in the research areas consisted of the capital of natural resources, culture, and unique traditions. Those resources could be used for the community-based tourism management of Tai Nyaw in order to develop creative economy in 3 different aspects: 1) tourism based on natural resources, 2) tourism in the cultural sites, and 3) tourism based on special interests.

Keywords : Guidelines for the Management Tourism / Lifestyle Tai Nyaw / Creative Economy

บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ได้จัดทำขึ้นในช่วงของการปฏิรูปประเทศ ซึ่งอยู่ท่ามกลางสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว สำหรับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับนี้ ได้น้อมนำหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาใช้เป็นปรัชญา นำทางเพื่อการพัฒนาประเทศอย่างต่อเนื่อง ทางสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้จัดทำบนพื้นฐานของแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) ซึ่งเป็นแผนแม่บทหลักของการพัฒนาประเทศ และเป็นเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) รวมทั้งการปรับโครงสร้างประเทศไทยไปสู่ไทยแลนด์ 4.0 ในระยะของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 จึงเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญกับการเชื่อมต่อกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ในลักษณะการแปลงยุทธศาสตร์ระยะยาวไปสู่การปฏิบัติ (Office of the National Economic and Social Development Board, 2017) จุดเน้นและประเด็นหลักของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่12 นี้ คือ ได้บรรจุประเด็นการพัฒนาวิสาหกิจขนาดย่อม ขนาดเล็ก ขนาดกลาง วิสาหกิจชุมชน และวิสาหกิจเพื่อสังคม เพื่อขยายฐานการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก สร้างขีดความสามารถทางการแข่งขันของธุรกิจบริการ และการท่องเที่ยวให้มีศักยภาพ เร่งดำเนินการในประเด็นท้าทาย ได้แก่ การสร้างความเข้มแข็งของฐาน การผลิต และบริการเดิม รวมทั้งขยายฐานการผลิต และการบริการใหม่ ที่สร้างรายได้สำหรับประชาชน ในภาคการเชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจตามแนวพื้นที่ชายแดน (Office of the National Economic and Social Development Board, 2017, page 22 - 23) สำหรับนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการท่องเที่ยว นั้น รัฐบาลมุ่งเน้นภาคบริการแทนภาคอุตสาหกรรม เพราะเป็นเศรษฐกิจฐานความรู้ที่สร้างความมั่งคั่ง ผ่านทางวัฒนธรรม และความคิดสร้างสรรค์

ทุนทางวัฒนธรรมเป็นทุนที่เกี่ยวข้องกับองค์ความรู้ ภูมิปัญญา และงานสร้างสรรค์เป็นเสมือนสินทรัพย์ที่สามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ การบูรณาการทุนทางวัฒนธรรมกับการพัฒนาเศรษฐกิจที่เพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้ทุนวัฒนธรรมเข้ามามีบทบาทในระบบเศรษฐกิจมากขึ้น โดยสามารถนำทุนทางวัฒนธรรม เช่น เรื่องราว (Story) และเนื้อหา (Content) ของวัฒนธรรม มาสร้างความโดดเด่นให้กับผลิตภัณฑ์สินค้าและบริการของตนเกิดเป็นสินค้าวัฒนธรรม ส่วนเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy) คือ การสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่สินค้าหรือบริการที่เกิดจากความคิดของมนุษย์ คือ แนวคิดการขับเคลื่อนเศรษฐกิจบนพื้นฐานของการใช้องค์ความรู้(Knowledge) การศึกษา (Education) การสร้างสรรค์งาน (Creativity) และการใช้ทรัพย์สินทางปัญญา (Intellectual property) ที่เชื่อมโยงกับรากฐานทางวัฒนธรรม การสั่งสมความรู้ทางสังคม เทคโนโลยี และนวัตกรรมสมัยใหม่ อาศัยเศรษฐกิจสร้างสรรค์มาเป็นตัวขับเคลื่อน ระบบเศรษฐกิจภาคการผลิต และการบริการที่เกี่ยวข้องกับมรดกทางวัฒนธรรม ไม่ว่าจะเป็นสถานที่ ทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี โบราณสถาน โบราณวัตถุ วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ งานฝีมือ ตลอดจนงานศิลปะ เพราะเป็นสิ่งที่สะท้อนเอกลักษณ์ของชาติที่ไม่สามารถเลียนแบบได้ (ChaiPhaibunwong, C., 2010)

ด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของหลายประเทศ การเสริมสร้างขีดความสามารถการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวจึงเป็นภารกิจที่ต้องทำควบคู่ไปกับการพัฒนาประเทศในทุกมิติ ดังนั้น การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาของประเทศต่าง ๆ จึงได้มีการบูรณาการงานด้านการท่องเที่ยวมาเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาเศรษฐกิจ สำหรับประเทศไทย ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวในฐานะเป็นกลไกหลักในการช่วยรักษาเสถียรภาพ และช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ โดยคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติได้จัดทำแผนพัฒนา การท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2555 - 2559 เพื่อเป็นแผนหลักในการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศ (Department of Tourism Ministry of Tourism and Sports, 2014, page 1)

สำหรับตำบลดงเย็นนั้น ได้แยกตัวออกจากตำบลมุกดาหารเมื่อ ปี พ.ศ. 2504 และอยู่ในการปกครองของอำเภอเมืองมุกดาหาร ซึ่งในขณะนั้นตำบลดงเย็นมีฐานะเป็นสภาตำบล และเมื่อปี พ.ศ. 2540 ได้ยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลดงเย็น จนกระทั่ง เมื่อปี พ.ศ. 2546 กฎหมาย ให้องค์การบริหารส่วนตำบลยกฐานะเป็นเทศบาล จนกระทั่งเมื่อวันที่ 17 มิถุนายน 2548 กระทรวงมหาดไทยได้ประกาศยกฐานะจากองค์การบริหารส่วนตำบลดงเย็นเป็นเทศบาลตำบลดงเย็นมีทั้งหมด 14 หมู่บ้าน (Dongyen Subdistrict Administration Organization, 2018) นอกจากนี้ตำบล ดงเย็น ยังมีความหลากหลายทางศิลปวัฒนธรรม ประเพณี มีคติ ความเชื่อ พิธีกรรม ค่านิยม ศาสนา และรูปแบบการดำเนินชีวิต ตลอดจนการประกอบอาชีพของคนในท้องถิ่น

แต่ในปัจจุบันกลุ่มไทญ้อตำบลดงเย็นต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจสังคมวัฒนธรรม อีกทั้งอาชีพหลักของคนในชุมชน คือ อาชีพเกษตรกรรม และยังคงเผชิญกับปัญหา ความแห้งแล้งทำให้เกษตรกรไม่สามารถเพาะปลูกได้ ส่งผลให้รายได้ของคนในชุมชนลดน้อยลงเกิดปัญหาความยากจน ทำให้ประชากรวัยทำงานจำนวนมากต้องออกจากหมู่บ้านไปทำงานในต่างจังหวัด ผู้หญิงแต่งงานกับสามีชาวต่างชาติ เพื่อแสวงหาโอกาสในชีวิตที่ดีกว่า (Chanthathammo, P., 2016) จึงเกิดการกลืนวัฒนธรรม สำหรับปัญหาด้านการจัดการท่องเที่ยววิถีชุมชนไทญ้อตำบลดงเย็น จากอดีตจนถึงปัจจุบัน ผู้วิจัยพบว่า เกิดจากงบประมาณสนับสนุนด้านการจัดการท่องเที่ยวภายในตำบลที่มีอย่างจำกัดทำให้เกิดความไม่พร้อมด้านที่พักอาศัยของนักท่องเที่ยว การเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยว ไม่สะดวกเพราะเป็นถนนลูกรัง การโฆษณาประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวยังไม่ทั่วถึง และปัญหาที่สำคัญ คือ ขาดผู้สืบทอดภูมิปัญญา ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ทำให้อัตลักษณ์ที่โดดเด่นของกลุ่มไทญ้อต้องสูญหายและลบเลือนไปกับกาลเวลา

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าวรวมถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น ผู้วิจัยจึงต้องการที่จะศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดการท่องเที่ยววิถีชุมชนไทญ้อ ตำบลดงเย็น อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ทั้งนี้เพื่อสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ สร้างความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นให้แก่คนในท้องถิ่น อย่างทั่วถึงโดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของชุมชน รวมทั้งสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน ส่งเสริม และอนุรักษ์ภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของกลุ่มไทญ้อให้คงอยู่ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีชุมชนไทยอู๋ ตำบลดงเย็น อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาการจัดการท่องเที่ยววิถีชุมชนไทยอู๋ ตำบลดงเย็น อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร
3. เพื่อนำเสนอแนวทางการจัดการท่องเที่ยววิถีชุมชนไทยอู๋ ตำบลดงเย็น อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหารเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดการท่องเที่ยววิถีชุมชนไทยอู๋ ตำบลดงเย็น อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหารเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพทางวัฒนธรรม (Cultural Qualitative)

1. พื้นที่วิจัย

ผู้วิจัยเลือกพื้นที่ศึกษาวิจัยเป็นแบบเฉพาะเจาะจง คือ ชุมชนไทยอู๋ตำบลดงเย็น อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ซึ่งมีประชากรชาวไทยอู๋อาศัยอยู่มากที่สุดในจังหวัดมุกดาหาร

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ด้านประชากร (Population) และกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวนทั้งหมด 50 คน ประกอบด้วย

กลุ่มผู้รู้ (Key Informants) คือ นักปราชญ์หรือผู้รู้ ของกลุ่มไทยอู๋ที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่วิจัย ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ด้านภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม และประวัติความเป็นมาของกลุ่มไทยอู๋ ตำบลดงเย็น จำนวน 2 คน และประธานสภาวัฒนธรรมจังหวัดมุกดาหาร จำนวน 1 คน รวมทั้งหมด 3 คน โดยทำการสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลด้านองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม และประวัติความเป็นมาของกลุ่มไทยอู๋ตำบลดงเย็นมาใช้จัดการท่องเที่ยววิถีชุมชนไทยอู๋ ตำบลดงเย็น

กลุ่มผู้ปฏิบัติ (Casual Informants) คือ ผู้ที่มีหน้าและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในด้านการจัดการท่องเที่ยวภายในชุมชน โดยกำหนดกลุ่มเป้าหมาย คือ นายกเทศมนตรีตำบลดงเย็น การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดมุกดาหาร รวมทั้งสิ้น 2 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้างเพื่อให้ทราบถึงสภาพปัจจุบันและปัญหาด้านการจัดการท่องเที่ยวภายในชุมชนไทยอู๋ตำบลดงเย็น

กลุ่มผู้เกี่ยวข้องทั่วไป (General Informants) คือ กลุ่มตัวอย่างจากคนในชุมชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่วิจัยจำนวน 25 คน และนักท่องเที่ยว จำนวน 20 คน โดยใช้แบบสนทนากลุ่ม เพื่อให้ทราบถึง ความต้องการของคนในชุมชน และความต้องการของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับสิ่งที่คนในชุมชน และนักท่องเที่ยวต้องการอยากให้มีและอยากให้ปรับปรุงภายในแหล่งท่องเที่ยวตำบลดงเย็น เช่น ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกภายในพื้นที่ ด้านความสะดวกสบายในการเดินทาง

3. เนื้อหาการวิจัย

การวิจัยเรื่องแนวทางการจัดการท่องเที่ยววิถีชุมชนไทยอยู่ตำบลดงเย็น อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของเนื้อหาการวิจัยตามความมุ่งหมายของการวิจัย โดยศึกษาจากกลุ่มไทยอยู่ในตำบลดงเย็น อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ในประเด็นดังต่อไปนี้

3.1 ศึกษาประวัติความเป็นมาของการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีชุมชนไทยอยู่ ตำบลดงเย็น อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร

3.2 ศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาการจัดการท่องเที่ยววิถีชุมชนไทยอยู่ ตำบลดงเย็น อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร

3.3 เพื่อนำเสนอแนวทางการจัดการท่องเที่ยววิถีชุมชนไทยอยู่ ตำบลดงเย็น อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์

4. เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

ประกอบด้วยแบบสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non - Participant Observation) เพื่อสังเกตสภาพปัจจุบันและปัญหาด้านการจัดการท่องเที่ยวในเขตพื้นที่วิจัย ใช้แบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง (Structured Interviews) โดยแบ่งเป็น 2 ชุด ดังนี้ ชุดที่ 1 เพื่อให้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญา ทางวัฒนธรรม ชุดที่ 2 เพื่อให้ทราบถึงสภาพความพร้อม กับสภาพปัญหาด้านการจัดการท่องเที่ยวภายในชุมชนไทยอยู่ตำบลดงเย็น อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ใช้แบบสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อใช้สนทนาในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในชุมชน

5. วิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพทางวัฒนธรรม (Cultural Qualitative) โดยกำหนดวิธีการวิจัยทำการศึกษาประวัติความเป็นมา ภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของกลุ่มไทยอยู่ในตำบลดงเย็น ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาด้านการจัดการท่องเที่ยววิถีชุมชนไทยอยู่โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ใช้วิธีการเก็บข้อมูลภาคสนาม (Field Student) โดยวิธีการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non - Participant Observation) ทำการสัมภาษณ์ (Interview) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องด้านการจัดการท่องเที่ยว ทำการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ตลอดจนศึกษารูปแบบการประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ใช้แนวคิดการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนและเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ สังเคราะห์ นำมาสรุปและอภิปรายผลโดยใช้รูปแบบการพรรณนา

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพทางวัฒนธรรม โดยกำหนดวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาประวัติความเป็นมาของการส่งเสริมการท่องเที่ยวในตำบลดงเย็น ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ศึกษาภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของกลุ่มไทยอยู่ ตำบลดงเย็น โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้นลงพื้นที่เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาด้านการจัดการท่องเที่ยวของกลุ่มไทยอยู่ ตำบลดงเย็น ใน 5 ด้าน คือ ด้านสภาพปัญหา ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายในพื้นที่ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

สะดวกภายในพื้นที่ ด้านความสะดวก ด้านความปลอดภัย ในพื้นที่ และด้านความสะดวกสบายในการเดินทาง โดยใช้เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม(Non - Participant Observation)

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาการจัดการท่องเที่ยววิถีชุมชนไทลื้อ ตำบลดงเย็น อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง (Structured Interviews) ซึ่งผู้วิจัยจัดทำแบบสัมภาษณ์ จำนวน 2 ชุด ดังนี้ ชุดที่ 1 ใช้สัมภาษณ์กลุ่มผู้รู้ คือ ประชาชนชาวบ้านหรือผู้รู้ของกลุ่มไทลื้อ ที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่วิจัย เพื่อให้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม และชุดที่ 2 ใช้สัมภาษณ์กลุ่มผู้ปฏิบัติ คือ ผู้ที่มีหน้าที่ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องด้านการจัดการท่องเที่ยวภายในชุมชน เพื่อให้ทราบถึงสภาพความพร้อม กับสภาพปัญหาด้านการจัดการท่องเที่ยวภายในชุมชนไทลื้อตำบลดงเย็น อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหารในปัจจุบัน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อตอบคำถามตามจุดมุ่งหมาย ของการวิจัยข้อที่ 1 และ 2

ขั้นตอนที่ 3 จัดการสนทนากลุ่มโดยใช้แบบสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)สนทนาในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีชุมชนไทลื้อ ตำบลดงเย็น อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ผู้ให้ข้อมูล คือ ประชาชนชาวบ้านของกลุ่มไทลื้อ คนในชุมชน ผู้นำชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในชุมชน สนทนาเพื่อให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมแก้ไขปัญหา กำหนด ทิศทางการแก้ไขปัญหา ร่วมกัน แลกเปลี่ยนข้อมูล พร้อมแสดงความคิดเห็นร่วมกันในเรื่องการนำแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์มาประยุกต์ใช้ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีชุมชน และนำแนวคิดการมีส่วนร่วมของชุมชนมาปรับใช้เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชนไทลื้อ ตำบลดงเย็น อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร และเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว

ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มารวบรวมข้อมูล ทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายของการวิจัย โดยใช้แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และใช้ข้อมูลจากแบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบสนทนากลุ่ม จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริง นำข้อมูลทั้งหมดมาศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้แนวคิด เศรษฐกิจสร้างสรรค์ แนวคิด การมีส่วนร่วมของชุมชน แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่นิยม ทฤษฎีสัมพันธ สัมพันธลักษณ์ นำมาใช้เป็นแกนหลักในการวิเคราะห์ข้อมูล และหาข้อสรุป จากนั้นนำข้อมูลทั้งหมดมาจัดหมวดหมู่ เพื่อตอบความมุ่งหมายของการวิจัย แล้วจึงนำเสนอผลการวิจัยและนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

สรุปผลการวิจัย

1. ประวัติความเป็นมาของการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีชุมชนไทยอ้อย ตำบลดงเย็น อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ผู้วิจัยพบว่า ในอดีตทางภาครัฐได้ปูพื้นฐานด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยได้จัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อมุ่งเน้นการพัฒนาความเจริญในหลาย ๆ ด้าน รวมทั้งได้บรรจุแผนการพัฒนาความเจริญในส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น โดยจัดทำผังเมือง ดำเนินการสร้างทางคมนาคมขนส่ง และจัดทำแผนส่งเสริมการท่องเที่ยวตลอดมา จนถึงช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 - 2549) ทางภาครัฐได้กำหนดแผนพัฒนาด้านการท่องเที่ยวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีการอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ และศิลปวัฒนธรรม เพื่อเป็นประตูเชื่อมโยงกลุ่มประเทศอินโดจีน โดยมีหนองคาย มุกดาหาร และนครพนม เป็นประตูการค้าชายแดนของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ต่อมาในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 - 2559) ได้กำหนดแผนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจชายแดน และเมืองชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะการพัฒนา ระบบคมนาคมขนส่ง ระบบโลจิสติกส์ มาตรฐานการให้บริการ และอำนวยความสะดวกบริเวณ จุดผ่านแดน เพิ่มขีดความสามารถของบุคลากร และผู้ประกอบการในท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนการพัฒนาการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว โดยคำนึงถึงศักยภาพด้านกายภาพ ด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมในพื้นที่ ต่อมาทางภาครัฐได้มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยกำหนดแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ซึ่งเป็นฉบับปัจจุบัน

ส่วนการส่งเสริม และการจัดการท่องเที่ยวของกลุ่มไทยอ้อยภายในพื้นที่ ตำบลดงเย็น อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหารนั้น เป็นการจัดงานโดยได้รับความร่วมมือจากทางวัฒนธรรมจังหวัดมุกดาหาร สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดมุกดาหาร และเทศบาลตำบลดงเย็น จากการสอบถาม นางสาว จริยา ถานัน ผู้ช่วยการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดมุกดาหาร และนาย อุทิน จันทะโสสม นายกเทศบาลมนตรีตำบลดงเย็น ทำให้ได้ข้อมูลว่า ทางภาครัฐโดยสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดมุกดาหาร ได้จัดการพัฒนาและดำเนินงานด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวกลุ่มไทยอ้อย โดยสนับสนุนการท่องเที่ยวกลุ่มไทยอ้อย ผ่านงานอีเว้นท์ต่าง ๆ เช่น สนับสนุนการจัดงาน สืบสานวัฒนธรรม ประเพณี งานบุญคุณลานสู่ขวัญข้าวชาวเผ่าอ้อย - ภูไทลาวอีสาน ณ ลานวัฒนธรรม พิพิธภัณฑศิลปวัฒนธรรมเผ่าอ้อย - ภูไท บ้านโพหนองสว่าง ตำบลดงเย็น อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร จัดโดยเทศบาลตำบลดงเย็น ซึ่งจัดขึ้นเป็นประจำทุกปี (จัดขึ้นครั้งแรกในปี 2560) และงานประเพณีบุญเนาสงกรานต์เผ่าอ้อย เป็นต้น ทางเทศบาลตำบลดงเย็นยังได้รับความร่วมมือจากคนในชุมชนในการจัดงานประเพณีนี้ พร้อมกันนั้นสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดมุกดาหาร ได้จัดการอบรมให้ความรู้แก่ชาวบ้านในพื้นที่ในด้านการเป็นเจ้าบ้านที่ดี การทำชุมชนให้น่าอยู่

2. สภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการท่องเที่ยววิถีชุมชนไทยอ้อย ตำบลดงเย็น อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร เป็นการศึกษาเพื่อให้ทราบถึงสภาพปัจจุบันและสภาพปัญหาด้านการจัดการท่องเที่ยว วิถีชุมชนไทยอ้อย ตำบลดงเย็น อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ผลการวิจัยพบว่า ปัจจุบันทางสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดมุกดาหารได้ส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยใช้กิจกรรมงานเทศกาลต่าง ๆ เป็นสื่อกลาง และเปิดโอกาสให้

คนในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมงานเทศกาลของตน จัดอบรมวิธีการทำชุมชนให้น่าอยู่ และให้ความรู้ด้านการเป็นเจ้าบ้านที่ดีให้แก่คนในชุมชน

สำหรับสภาพปัญหาด้านการจัดการท่องเที่ยววิถีชุมชนไทยอู๋ ตำบลดงเย็น อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหารในปัจจุบัน สามารถสรุปได้ใน 3 ประเด็น ดังนี้ 1) ปัญหาส่วนใหญ่เกิดจากงบประมาณสนับสนุนด้านการจัดการท่องเที่ยวจากทางภาครัฐที่จำกัด 2) ขาดผู้สืบทอดศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ของชาวไทยอู๋ เนื่องจากเกิดการกลืนวัฒนธรรม 3) เกิดปัญหาด้านสิ่งอำนวยความสะดวกภายในพื้นที่ รวมถึงเกิดปัญหาด้านความสะดวกสบายในการเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวภายในชุมชน และ 4) ขาดการโฆษณาประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับงานเทศกาลประเพณี รวมถึงขาดการโฆษณาประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวภายในตำบลดงเย็นอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง

3. แนวทางการจัดการท่องเที่ยววิถีชุมชนไทยอู๋ ตำบลดงเย็น อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เป็นการเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดการท่องเที่ยวในปัจจุบัน และเสนอแนวทางการนำต้นทุนทางวัฒนธรรมของชุมชนไทยอู๋ ตำบลดงเย็น มาใช้บริหารจัดการท่องเที่ยวภายในชุมชนเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอแนวทางการจัดการท่องเที่ยว ดังนี้

3.1 แนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดการท่องเที่ยวในปัจจุบัน

1) ปัญหาเรื่องงบประมาณสนับสนุนด้านการจัดการท่องเที่ยวจากทางภาครัฐที่จำกัด สำหรับปัญหานี้ทำให้เกิดอุปสรรคมากมายหลายอย่างที่กระทบต่อการจัดการท่องเที่ยวภายในชุมชน คือ นักท่องเที่ยวเกิดปัญหาหลงทางเพราะขาดป้ายบอกทางที่ชัดเจน ถนนสำหรับเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวเป็นถนนลูกรังทำให้เกิดปัญหาด้านความไม่สะดวกสบาย และอาจเกิดความปลอดภัยในการเดินทาง ผู้วิจัยจึงมีความเห็นเนื่องจากทางภาครัฐมีงบประมาณสนับสนุนด้านการจัดการท่องเที่ยวภายในเทศบาลตำบลดงเย็นที่จำกัด แต่ปัจจุบันทางภาครัฐได้มีโครงการเพื่อเสนอขอรับทุนสนับสนุนงบประมาณด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวจากกรมการท่องเที่ยว ทางผู้วิจัยจึงมีความคิดเห็นเห็นว่า เนื่องจากทางเทศบาลตำบลดงเย็นมีทรัพยากรธรรมชาติ มีจุดเด่นทางวัฒนธรรม ประเพณีที่น่าสนใจ คือ ประเพณีงานคุณลานสู่ขวัญข้าว ชาวเผ่าอู๋ - ภูไท ลาวอีสาน จัดขึ้นในเดือนยี่ตามปฏิทินอีสานเป็นประจำทุกปี ณ พิพิธภัณฑ์ศิลปวัฒนธรรมเผ่าอู๋ - ภูไท ตำบลดงเย็น อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร และทางเทศบาลตำบลดงเย็นมีแผนงาน มีสถานที่เพื่อจัดสร้างพิพิธภัณฑ์สำหรับใช้จัดเก็บโบราณวัตถุ เพื่อบอกเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิต เครื่องมือเครื่องใช้ของชาวไทยอู๋ ใช้จัดเก็บผลิตภัณฑ์เก่าแก่ของชาวไทยอู๋ตำบลดงเย็น อีกทั้ง ทางตำบลดงเย็นยังมีทรัพยากรธรรมชาติที่สวยงามมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจมากมายที่สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยว ดังนั้นทางเทศบาลตำบลดงเย็นจึงควรจัดทำแผนเพื่อยื่นเรื่องขอรับการสนับสนุนงบประมาณด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวจากกรมการท่องเที่ยว โดยเน้นการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน

2) ปัญหาด้านการขาดผู้สืบทอดภูมิปัญญา ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีของชาวไทยอู้อ เนื่องจากเกิดการกลืนวัฒนธรรม ในประเด็นนี้ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่า ผู้นำชุมชนและเทศบาลตำบลดงเย็นควรจัดกิจกรรมปลูกฝังค่านิยมความเป็นไทยอู้อให้แก่ประชากรในพื้นที่ตั้งแต่ในวัยเด็ก ทางโรงเรียน ควรสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญา ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีของชาวไทยอู้อเอาไว้ในหลักสูตรการเรียนการสอน และใช้กิจกรรมการท่องเที่ยวภายในชุมชนเป็นสื่อการเรียนรู้ให้แก่เด็ก และทุกคนในชุมชน

3) ปัญหาด้านสิ่งอำนวยความสะดวกภายในพื้นที่ และปัญหาด้านความสะดวกสบายในการเดินทาง จากการลงพื้นที่เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ในประเด็นนี้ผู้วิจัยพบว่า ภายในเทศบาลตำบลดงเย็นขาดร้านขายสินค้าประจำจุดท่องเที่ยวขาดที่พักรักษาสำหรับให้นักท่องเที่ยวเข้าพัก จากการสัมภาษณ์นาย อุทิน จันทะโสม นายกเทศมนตรีตำบลดงเย็น พบว่า ทางเทศบาลตำบลดงเย็นมีแนวคิดที่อยากจะทำที่พักแบบโฮมสเตย์เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เข้าพัก และทางผู้วิจัยเองมีความเห็นว่า ในเมื่อทางเทศบาลตำบลดงเย็นมีแนวคิดที่จะสร้างที่พักแบบโฮมสเตย์เพื่อรองรับการเข้าพักของนักท่องเที่ยว และเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวภายในชุมชนไทยอู้อ ตำบลดงเย็น ทางเทศบาลตำบลดงเย็นควรจัดกิจกรรมสนทนากาที่เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมของชาวไทยอู้อในพื้นที่ให้แก่นักท่องเที่ยวที่มาเข้าพักได้ชม โดยอาศัยความร่วมมือของประชาชนในพื้นที่ และให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมดังกล่าว เช่น การจัดกิจกรรมการแสดงด้านศิลปวัฒนธรรม ประเพณี พิธีกรรม ความเชื่อที่เป็นเอกลักษณ์ ของชาวไทยอู้อ ตำบลดงเย็น เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัส ร่วมซึมซับกับเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ของชาวไทยอู้อที่โดดเด่นเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาท่องเที่ยว และยังเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยสืบสานอนุรักษ์ รักษาภูมิปัญญา ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี พิธีกรรม ความเชื่อ ที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวไทยอู้อ ตำบลดงเย็นไม่ให้สูญหายหรือลบล้างไปกับกาลเวลา

(ก)

(ข)

ภาพที่ 1 เส้นทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวภายในชุมชนไทยอู้อ ตำบลดงเย็น เป็นถนนลูกรัง

ที่มา : Isra Thongthip. (1 November 2017) วิทยานิพนธ์เรื่อง รูปแบบการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีชุมชนไทยอู้อ เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจในภาคอีสานตอนบน สภาพเส้นทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวภายในชุมชนไทยอู้อ ตำบลดงเย็น อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร

4) ปัญหาด้านขาดการโฆษณาประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับงานเทศกาลประเพณี รวมถึงขาดการโฆษณาประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวภายในตำบลดงเย็นอย่างต่อเนื่องและทั่วถึงทางเทศบาลตำบลดงเย็นจึงควรเน้นการโฆษณาประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยววิถีชุมชนไทยอู้อตำบลดงเย็นในหลายรูปแบบ เช่น การใช้สื่อแผ่นพับร่วมกับการลงพื้นที่ประชาสัมพันธ์ในจังหวัดใกล้เคียงอย่างต่อเนื่อง การใช้สื่อโฆษณาทางวิทยุ โทรทัศน์ ทางเว็บไซต์ และสื่อสังคมออนไลน์เพิ่มมากขึ้นก็เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะช่วยให้งานเทศกาลประเพณี และสถานที่ท่องเที่ยวภายในตำบลดงเย็นเป็นที่รู้จักแก่คนทั่วไป

3.2 แนวทางการนำต้นทุนทางวัฒนธรรมของชุมชนไทยอู้อ ตำบลดงเย็น มาใช้บริหารจัดการท่องเที่ยวภายในชุมชนเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ผู้วิจัยพบว่า ในพื้นที่ชุมชนชาวไทยอู้อ ตำบลดงเย็นนั้นมีทรัพยากรธรรมชาติ มีสิ่งแวดล้อม มีต้นทุนทางศิลปวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ สามารถนำมาต่อยอดทำเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้ เช่น สำนักสงฆ์ท่าวังน้ำบ่อหนองอ้อซึ่งเป็นที่พักผ่อน และศึกษาธรรมของพระครูสุทธิสิริคุณ เจ้าคณะตำบลดงเย็น ภายในวัดยังมีสิ่งสวยงามหลายตัว ภายในตำบลดงเย็นมีสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ สังคม วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของชาวไทยอู้อ นั่นคือ พิพิธภัณฑ์ศิลปวัฒนธรรมเผ่าอู้อ – ภูไท ซึ่งเป็นสถานที่จัดแสดงเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของชาวไทยอู้อตำบลดงเย็นตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เป็นสถานที่รวบรวม จัดเก็บสิ่งของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวันของชาวไทยอู้อตำบลดงเย็น เช่น เครื่องจักสานเอาไว้จับปลา เครื่องจักสานสำหรับใช้ในครัวเรือน เป็นต้น และในช่วงเดือนยี่ตามปฏิทินอีสาน (ประมาณเดือนกุมภาพันธ์ – มีนาคม ของทุกปี) ทางตำบลจะจัดกิจกรรมวันงานคุณลานสู่ขวัญข้าวชาวเผ่าอู้อ – ภูไทลาวอีสาน ภายในตำบลดงเย็นยังมีสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ เช่น เครื่องจักสาน ไม้กวาด เป็นต้น มีพิธีกรรมความเชื่อ เช่น การเสี่ยงข่องหรือเซียงข่องเพื่อหาของหาย เพื่อการจับปอบหรือขับไล่สิ่งชั่วร้ายให้ออกไปจากหมู่บ้าน ซึ่งสามารถนำสิ่งเหล่านั้นมาเป็นจุดเด่นเป็นจุดขาย เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาเยี่ยมชม สัมผัสแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ สัมผัสวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี และสามารถนำต้นทุนทางวัฒนธรรมเหล่านั้นไปต่อยอดสร้างเป็นเมืองต้นแบบเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative City) ได้ สำหรับการจัดการท่องเที่ยววิถีชุมชนเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ในพื้นที่ตำบลดงเย็น สามารถจัดการท่องเที่ยวได้ใน 3 รูปแบบ คือ รูปแบบการท่องเที่ยวตามแหล่งธรรมชาติ รูปแบบการท่องเที่ยวตามแหล่งวัฒนธรรมและรูปแบบการท่องเที่ยวตามความสนใจพิเศษ

(ก)

(ข)

(ค)

ภาพที่ 2 สถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจในชุมชนไทยூอ ตำบลดงเย็น อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร

ที่มา : Isra Thongthip. (1 November 2017) วิทยานิพนธ์เรื่อง รูปแบบการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีชุมชนไทยூอ เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจในภาคอีสานตอนบน สถานที่ท่องเที่ยวภายในชุมชนไทยூอตำบลดงเย็นสำนักสงฆ์ท่าวังน้ำบ่อหนอง วัดภูถ้ำธรรมมาศ พิพิธภัณฑ์ศิลปวัฒนธรรมเผ่าไทยூอ - ภูไท ตำบลดงเย็นอำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร

อภิปรายผลการวิจัย

แนวทางการจัดการท่องเที่ยววิถีชุมชนไทยூอ ตำบลดงเย็น อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ สามารถอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

1. จากการศึกษาประวัติความเป็นมาของการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีชุมชนไทยூอ ตำบลดงเย็น อำเภอมือง จังหวัดมุกดาหาร ผลการวิจัยพบว่า ในส่วนของการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีชุมชนไทยூอ ตำบลดงเย็นนั้น ทางเทศบาลตำบลดงเย็นได้รับงบประมาณสนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวจากทางภาครัฐในรูปแบบของเงินงบประมาณประจำปี สำหรับการได้รับทุนสนับสนุนด้านการจัดการท่องเที่ยวนั้น จะต้องผ่านขั้นตอนการจัดประชุมประชาคมท้องถิ่น โดยเปิดเวทีประชาคมในระดับหมู่บ้าน และในระดับตำบล เปิดโอกาสให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมกันพูดคุย แลกเปลี่ยนข้อมูล แลกเปลี่ยนความคิดเห็นว่า คนในท้องถิ่นต้องการอยากจะทำอะไรส่งเสริมการท่องเที่ยวในด้านไหน อย่างไร เมื่อรวบรวมปัญหา และความต้องการของคนในชุมชนเสร็จเรียบร้อยแล้วจึงนำเข้าสู่ขั้นตอนการจัดทำร่างแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยจัดให้อยู่ในรูปแบบของโครงการหรือกิจกรรมที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่น จากนั้น จึงเสนอต่อคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อพิจารณาร่าง เสนอให้ผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติร่างแผนดังกล่าว เพื่อประกาศใช้แผนพัฒนาท้องถิ่น โดยโครงการที่ผ่านการอนุมัติจะต้องเป็นโครงการที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาจังหวัด แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด แผนพัฒนาอำเภอ แผนพัฒนาตำบล แผนพัฒนาหมู่บ้านหรือแผนชุมชน อันมีลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียดแผนงานโครงการพัฒนาที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณ ในแต่ละปี ซึ่งมีความต่อเนื่องกันและเป็นแผนก้าวหน้า สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรศักดิ์ วิเศษนคร และประชัน คະเนวัน (2556) เรื่อง บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนตำบลบ้านยาง อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านยาง อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ได้มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมทางการเมือง และรณรงค์การใช้สิทธิเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตยทุกระดับ รวมทั้งการให้ประชาชนมีส่วนร่วมคิดจัดทำแผนและปฏิบัติตามแผนชุมชน ร่วมติดตามประเมินผลการพัฒนาชุมชน ส่งเสริมให้กลุ่มต่าง ๆ

ในชุมชนร่วมกิจกรรมเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของชุมชน และการสร้างเครือข่ายต่าง ๆ ที่มีอยู่ในชุมชนให้เกิดความร่วมมือและเป็นพลังในการดำเนินการเพื่อชุมชน

2. สภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการท่องเที่ยววิถีชุมชนไทยอู๋ ตำบลดงเย็น อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ด้านสภาพปัจจุบันการจัดการท่องเที่ยววิถีชุมชนไทยอู๋ ตำบลดงเย็น อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ผลการวิจัยพบว่า ในปัจจุบันเทศบาลตำบลดงเย็นได้จัดการท่องเที่ยวโดยนำเอาภูมิปัญญา เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ประเพณี พิธีกรรมความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวไทยอู๋ ตำบลดงเย็น อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ซึ่งถือเป็นต้นทุนทางวัฒนธรรมที่มีมาตั้งแต่อดีต นำมาใช้เป็นจุดขายเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวที่ต้องการเข้ามาเรียนรู้และสัมผัสกับวัฒนธรรม ประเพณี พิธีกรรม ความเชื่อของชาวไทยอู๋ โดยจัดให้อยู่ในรูปแบบของการจัดงานเทศกาลต่าง ๆ ภายในตำบล เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว นอกจากนี้ทางสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดมุกดาหารยังให้ความรู้แก่คนในพื้นที่โดยจัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคลากร และคนในชุมชนให้มีทักษะ มีความรู้มีความคิดสร้างสรรค์ ทั้งด้านการตลาด กลยุทธ์การสื่อสาร โดยมุ่งเน้นการพัฒนาสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวของชุมชน รวมถึงก่อให้เกิดจิตสำนึกที่ดี มีความรับผิดชอบสามารถต้อนรับนักท่องเที่ยวเพื่อสร้างความประทับใจ และความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่ของตน อีกทั้งยังส่งเสริมให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเติบโต และเกิดความยั่งยืน ภายใต้โครงการที่มีชื่อว่า โครงการอาสาสมัครเพื่อการท่องเที่ยว เจ้าบ้านที่ดี (Local Hero) สอดคล้องกับงานวิจัยของกมลพิพัฒน์ ชนะสิทธิ์ (2554) เรื่อง แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมตลาดน้ำคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา พบว่า การท่องเที่ยวในคลองแดนเป็นการนำเอาทุนทางธรรมชาติ ทุนทางวัฒนธรรม มาพัฒนาบริหารจัดการเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน แบบมีส่วนร่วมของคนในชุมชนวิถีพุทธคลองแดน โดยอาศัยธรรมชาติเป็นฐานไม่เน้นปริมาณนักท่องเที่ยว แต่เน้นธรรมชาติและองค์ประกอบของธรรมชาติเป็นสิ่งดึงดูดใจ เปิดโอกาสให้ผู้มาเยือนได้สัมผัสกับการเรียนรู้ และเข้าใจธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และวิถีชีวิตของชุมชนในคลองแดน เพื่อเป็นการยกระดับรายได้ เป็นการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของท้องถิ่นอย่างเหมาะสม และเพื่อปลูกฝังจิตสำนึกรักบ้านเกิด สำนึกรักชุมชนและสังคมโลกเป็นการร่วมกันอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น”

ด้านปัญหาการจัดการท่องเที่ยววิถีชุมชนไทยอู๋ ตำบลดงเย็น อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการจัดการท่องเที่ยววิถีชุมชนไทยอู๋ ตำบลดงเย็น ที่พบมีทั้งหมด 4 ส่วน คือ

1) ปัญหาส่วนใหญ่เกิดจากงบประมาณสนับสนุนด้านการจัดการท่องเที่ยวจากทางภาครัฐที่มีอย่างจำกัด สอดคล้องกับงานวิจัยของกุลชลี พวงเพชร และคณะ (2554) เรื่อง การจัดการและการมีส่วนร่วม เพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กรณีศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี พบว่า การจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรีนั้น มีปัญหาใกล้เคียงกัน คือ ประสบปัญหาด้านงบประมาณสนับสนุนสำหรับนำมาใช้จัดการท่องเที่ยวที่ไม่เพียงพอ

2) ขาดผู้สืบทอดศิลปวัฒนธรรม ประเพณีของชาวไทยอู๋ เนื่องจากเกิดการกลืนวัฒนธรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของชนาภา เมธีเกรียงไกร (2559) เรื่อง กระบวนการสืบทอดประเพณีทางสังคมของชาวไทยเชื้อสายจีน ชุมชนตลาดบ้านใหม่ จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ชาวไทยเชื้อสายจีนชุมชนตลาดบ้านใหม่ จังหวัดฉะเชิงเทรา

ส่วนใหญ่กลืนกลายเป็นไทยไปบ้างแล้ว ที่เคร่งครัด ในความเป็นชาวจีนยังคงมีอยู่แต่ไม่มาก หลายคนในชุมชนที่ใส่สร้อยข้อมือลูกประคำของจีน แต่ทำพิธีปลูกเสกแบบไทย บางกลุ่มมีมุมมองต่างออกไปเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณีว่า ประเพณีดั้งเดิมเป็นสิ่งที่ดีก็จริง แต่อาจจะไม่ต้องรอให้ถึงประเพณีใดประเพณีหนึ่งแล้วจึงทำบุญเช่นไหว้บรรพบุรุษก็ได้ ในเมื่อพุทธศาสนาก็มีการทำบุญตักบาตรอุทิศส่วนกุศลให้วิญญาณต่าง ๆ เหมือนกันและสามารถทำได้ ทุกวัน จึงคิดว่าการทำแบบวิธีพุทธก็สามารถแทนและได้รับบุญเหมือนกัน จากสาเหตุในเรื่องการกลืนกลาย ส่วนหนึ่งทำให้ชาวไทยเชื้อสายจีน ชุมชนตลาดบ้านใหม่มีความคิดที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมและมองว่าพิธีกรรมแบบไทยที่นับถืออยู่ก็สามารถทดแทนพิธีกรรมแบบจีนในบางเรื่องได้ จึงหันไปนิยมความเชื่อ ตามคนไทยมากขึ้น

3) ปัญหาด้านสิ่งอำนวยความสะดวกภายในพื้นที่ รวมถึงเกิดปัญหาด้านความสะดวกสบายในการเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวภายในชุมชน จึงควรพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเยี่ยมชมชมงานเทศกาลประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวไทยอิตาลดลงเย็น สอดคล้องกับงานวิจัยของชนิษฐา บรมสาถิ และรัฐพล สันสน (2560) เรื่อง รูปแบบกลยุทธ์การตลาดเพื่อการท่องเที่ยวตลาดน้ำแบบยั่งยืน พบว่า องค์ประกอบที่สำคัญที่สุดที่มีผลต่อการท่องเที่ยว ได้แก่ สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ เช่น อาคารบ้านเรือน และสิ่งอำนวยความสะดวกที่มนุษย์สร้าง

4) ขาดการโฆษณาประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับงานเทศกาลประเพณี รวมถึงขาดการโฆษณาประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องและทั่วถึง สอดคล้องกับงานวิจัยของดิภาหลัง สุขกุล และฉวีพร ไตวนิช (2558) เรื่อง การพัฒนารูปแบบการประชาสัมพันธ์เพื่อการท่องเที่ยวของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติบ้านเก่า จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ บ้านเก่า จ.กาญจนบุรี ไม่สามารถดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้ประสบผลสำเร็จได้ เนื่องจากไม่สามารถเลือกใช้กิจกรรมและสื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย มีการนำเสนอ และประชาสัมพันธ์ด้วยรูปแบบเดิม ๆ ไม่มีการพัฒนาเว็บไซต์ให้เป็นของตนเอง และขาดความต่อเนื่องในการประชาสัมพันธ์ ผู้บริหารจึงควรให้ความสำคัญเรื่องการประชาสัมพันธ์ โดยมีการระบุไว้ในแผนประจำปี ด้วยการจัดนิทรรศการสัญจรไปยังโรงเรียนต่าง ๆ ในจังหวัดกาญจนบุรี เนื่องจาก วางกลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียน นักศึกษา ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวเปิดรับสื่อประชาสัมพันธ์ คือ แผ่นพับ สื่อบุคคล เช่น คนในครอบครัว เพื่อน และป้ายต่าง ๆ แต่รูปแบบการนำเสนอแบบเดิมไม่สามารถดึงดูด ความสนใจของนักท่องเที่ยวได้ จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่พิพิธภัณฑ์ต้องมีการปรับปรุงการจัดแสดงนิทรรศการให้เป็นนิทรรศการที่มีชีวิต และผลิตหนังสือ คู่มือ แผ่นพับ เว็บไซต์ ป้าย สารคดี Road Show การส่งเสริมสินค้าด้านการท่องเที่ยวที่มีประสิทธิภาพ ฯลฯ เพื่อกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น

3. แนวทางการจัดการท่องเที่ยววิถีชุมชนไทยอิตาลดลงเย็น อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ให้เกิดขึ้นและประสบผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรมนั้น อันดับแรกคือ ต้องเร่งแก้ไข ปัญหาทั้งในเรื่องของงบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัด แก้ปัญหาการขาดผู้สืบทอด ภูมิปัญญาศิลปวัฒนธรรม ประเพณีของชาวไทยอิตาลดลง แก้ไขปัญหาด้านสาธารณูปโภค ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกภายในพื้นที่ ด้านความสะดวกสบายในการเดินทาง และแก้ไขปัญหาด้านขาดการโฆษณาประชาสัมพันธ์นั้นจำเป็นต้องนำแนวคิด การมีส่วนร่วมของชุมชนมาใช้ โดยอาศัยการบูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐที่

เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการท่องเที่ยว รวมถึงอาศัยความร่วมมือจากผู้นำชุมชน และคนในชุมชน โดยทางเทศบาลตำบลดงเย็นเป็นผู้ดำเนินการจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อร่วมกันหาแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น พร้อมกำหนดกรอบ แผนงานการปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาการจัดการท่องเที่ยวภายในชุมชนร่วมกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรสุดา สุขารมณ (2554) เรื่อง ความร่วมมือระหว่างองค์การในการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของไทย พบว่า ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์สูงที่สุดกับความร่วมมือในการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของไทยในภาพรวม ซึ่งการมีส่วนร่วม ในด้านการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมวางแผนการพัฒนา การมีส่วนร่วมในเรื่องของการแบ่งปันข้อมูล การมีส่วนร่วมในเรื่องของการสนับสนุนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องรวมถึงการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ จึงมีความสำคัญ สูงที่สุดต่อการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างองค์การในการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของไทย

ส่วนแนวทางการจัดการท่องเที่ยววิถีชุมชนไทยอยู่ ตำบลดงเย็น อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ นั้น คือ การนำต้นทุนทางวัฒนธรรมของชุมชนไทยอยู่ ตำบลดงเย็นไม่ว่าจะเป็น ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี สินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ที่เป็นเอกลักษณ์ ซึ่งถือเป็นจุดเด่น เป็นจุดขายสามารถนำมาใช้ต่อยอดทำเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้วิธีการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวในรูปแบบการท่องเที่ยวแบบ 3 วัน 2 คืน เพื่อนำนักท่องเที่ยวเข้าไปเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยวภายในตำบลดงเย็น เข้าไปสัมผัส เรียนรู้วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชนตั้งแต่ตื่นนอนจนถึง เวลาคอนหลับ สัมผัสภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่โดดเด่นผ่านกิจกรรมการทำผลิตภัณฑ์เครื่องจักสาน ล้มลองรสชาติอาหารพื้นบ้านในท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปรีณัฐ ชินโชติ และธีระวัฒน์ จันทิก (2559) เรื่อง รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของสวนผึ้ง พบว่า รูปแบบของ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของสวนผึ้ง คือ การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ไม่ว่าจะเป็นธรรมชาติหรือวัฒนธรรม ออกมาเป็นรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยว สินค้าหรือบริการการท่องเที่ยวใหม่ๆ การต่อยอดฐานทรัพยากร ที่มีอยู่เดิม สร้างคุณค่าหรือเพิ่มเติมมูลค่าให้สูงขึ้น การมีส่วนร่วมของชาวบ้านชุมชนโดยตั้งภูมิปัญญา และฐานวัฒนธรรม นำมาเป็นสินค้าเพื่อการท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในกิจกรรม และสร้างการเรียนรู้ให้แก่นักท่องเที่ยวไปด้วย โดยอาจจะผ่านกิจกรรม DIY ต่าง ๆ เช่น การทำ Workshop การทำตุ๊กตา การทำอาหาร เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยไปใช้พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่มีอยู่ภายในชุมชนของตน เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวภายในพื้นที่เพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้เกิดการสร้างงานสร้างอาชีพให้แก่ คนในชุมชน และยังช่วยลดปัญหาอาชญากรรม ช่วยลดอัตราการย้ายถิ่นฐานของคนวัยทำงาน ช่วยลดปัญหาการขาดผู้สืบทอดภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมได้อีกทางหนึ่ง

2. แนวทางการจัดการท่องเที่ยววิถีชุมชนไทยอยู่ เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ต้องสอดคล้องกับวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของคนในชุมชน เปิดโอกาสให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น มีส่วนร่วม ลงมือพัฒนา และร่วมมือกันจัดการท่องเที่ยวให้เกิดเป็นรูปธรรม ต้องให้คนในชุมชนได้รับผลประโยชน์ในด้านการ

จัดการท่องเที่ยวร่วมกัน จึงจะส่งผลให้คนในชุมชนมีจิตสำนึก และเกิดความหวงแหน เกิดความต้องการที่จะอนุรักษ์ภูมิปัญญา ศิลปวัฒนธรรม และขนบธรรมเนียม ประเพณีของชาวไทญ้อ รวมถึงทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวของตนเอง

3. สิ่งทีทางเทศบาลตำบลดงเย็น ควรเพิ่มเติมคือการจัดโครงการฝึกอบรมมัคคุเทศก์น้อยเพื่อปลูกฝังให้เยาวชนเกิดความหวงแหนในทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เกิดความรัก ความภูมิใจ ในภูมิปัญญา ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีของชาวไทญ้อในพื้นที่ของตน และเป็นวิธีฝึกความกล้าแสดงออกในทางที่เหมาะสมของเยาวชนคนรุ่นใหม่ เพื่อเพิ่มทักษะด้านการเป็นมัคคุเทศก์น้อย ที่มีความรู้ความสามารถ สามารถทำหน้าที่แนะนำสถานที่ท่องเที่ยวให้แก่นักท่องเที่ยวได้อย่างถูกต้อง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวควรติดตาม และประเมินผลการจัดการท่องเที่ยววิถีชุมชนในด้านมาตรฐานการท่องเที่ยว การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน รวมถึงศึกษาผลกระทบที่มีต่อการท่องเที่ยววิถีชุมชนอย่างต่อเนื่อง

2. ควรศึกษาความพึงพอใจ และความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการท่องเที่ยววิถีชุมชนเป็นระยะ ๆ เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยววิถีชุมชนในพื้นที่วิจัยในครั้งต่อไป

References

- Boromsamlee, K., & Sunson, R. (2017). “rūpbāep konlayut kāntalāt phūā kānthōngthīeo talātnam bāep yangyūn” [The Marketing Strategy Model for Sustainable Floating Market Tourism]. *Veridian E-Journal*, 10(2), 1 – 22
- ChaiPhaibunwong, C. (2010). *setthakit sāngsan (Creative Economy) : khunkhā wathanatham Thai thī nūā lamkwā māyā hāng ngāntrā* [Creative Economy : value Thailand Culture is superior to the Maya of currency]. Retrieved January 13,2017,from http://www.tcdc.or.th/articles/business_industrial/5420/#-Creative-Economy-value-Thailand-Culture-is-superior-to-the-Maya-of-currency.html
- Chanasith, K. (2018). *nāothāng kānphatthana lāng thōngthīeo chōng wathanatham talātnam khlong dān amphō ranōt chāngwat songkhla* [Guidelines For The Development Of Cultural Tourism Klong Dan Floating Market Ra-Nod District, Songkhla Province]. *Journal Of Humanities And Social Sciences Thonburi University*, 12(28), 168.
- Chanthathammo P. (2018). *khāniyom kān somrot khām wathanatham : kōranī suksā phūying Thai nai phāk tawan ‘ōk chāng nūā* [Cross-cultural Marriage : A Case Study of Thai Women in the Northeast]. In 2nd National and International Research Conference (pp. 254 – 262). Buriram: Buriram Rajabhat University.
- Chinachot, P. & Chantuk, T. (2016). *rūpbāep kānchatkān kānthōngthīeo chōng sāngsan khōng suānphung* [Model of Creative Tourism Management in Suan Phueng]. *Veridian E-Journal*, 12(4), 1 – 22.
- Department of Tourism Ministry Of Tourism And Sports. (2014). *khūmū kān truat pramān mātrathān khunnaphāp lāng thōngthīeo thāng wathanatham* [Manual Assessment Of Cultural Attraction Standard]. (2nd ed.). Bangkok: The War Veterans Organization of Thailand Under Royal Patronage of His Majesty the King.
- Dongyen Subdistrict Administration Organization. (2018). *prawat theśaban tambon dong yen* [History Of Dong yen Subdistrict Administration Organization]. Retrieved January 13,2017, from <http://www.dongyenmd.go.th/index.php/history.html>
- Maytheekriengkrai, C. (2016). *krabūānkān sūpthōt praphēnī thāng sangkhom khōng chāo Thai chūāsāi Chīn chumchon talāt bānmai chāngwat cha chōng the rā* [The Transmission Of Chinese Tradition To Chineseness In Tarad Banmai Community Chachoengsao] (master’s thesis). Chonburi : Burapha University.

- Office of the National *phān phatthana sēthakit læ sangkhom hāng chāt chabap thī sip sōng* [Economic and Social Development Board Council The Prime Minister's Office. (2017). *[The Element National Economic And Social Development Plan (2017 - 2021)]*. Retrieved January 13 2017, from http://www.nesdb.go.th/ewt_dl_link.php
- Puangpejara, K. & others. (2012). *kānchātkañ læ kānmi sūanruām phūā kānphatthana læng thōngthiā choēng watthanatham koṛani suksāklum chāttiphan Thai phūan amphœ bānmi changwat lop buri* [Management and Participation for Cultural Tourism Development: A Case Study of Thai Phuan Nationality, Ban Mi District, Lop Buri Province]. (Research paper). Lop Buri: Thepsatri Rajabhat University.
- Puangpejara, K., & others. (2019). *kānchātkañ bæp mī sūan rūam khōng chumchon phūā phatthanākañ thōngthiēo choēng watthanatham khōng klum chāttiphan Moñ tambon bāng khanmak amphœ mūang changwat lop buri* [Management by Community's Participation for Developing Cultural Tourism of Mon Ethnic Group in Bang Khan Mak Sub-District, MuangrLop Buri Province]. *Veridian E-Journal*, 11(3), 1461
- Sukarom, W. (2011). *khwāmruāmmū rawāng 'ongkān nai kānphatthana utsāhakam kānthōngthiēo khōng Thai* [Organizational Collaboration in Travel Industry Development of Thailand]. *The Journal of Human Sciences*. 14(1), 169 - 186.
- Sukkul, T. & Tawanich, T. (2015). *kānphatthana rūpbæp kānprachāsamphan phūā kānthōngthiēo khōng phiphitthaphanthasathān hāng chāt bān kao changwat kānchana buri* [Development of a Public Relations Model for Tourism at Ban Kao National Museum, Kanchanaburi Province]. *Humanity and Social Science Journal*, (6)2, 1461
- Thongthip, I. (2017). *rūpbæp kān songsoēm kānthōngthiēo withi chumchon thaiyō phūā phatthana sēthakit sāngsan phāk Isān tōñ bon* [Formed To Tourism Promotion Community Lifestyle Tai Nyaw For Creative Economy Development In Upper Isan]. (Doctoral dissertation). Mahasarakham: Mahasarakham University.
- Wisetnakorn, S. & Kanawan, P (2013) *botbat khōng ongkān bōrihānsūantambon nai kān soēmsāng khwāmkhēmkhæng khōng chumchon tambon bān yāng amphœ lam plāi māt changwat buri ram* [The Role Of Subdistrict Administrative Organization To Reinforce The Strength Of Community, Banyang Subdistrict, Lamplaimat District, Buriram Province]. *Academic Journal Of Phetchaburi Rajabhat University*, 5(2), 129